

Οι Μοναχοί της Μονής Αγάθωνος που άφησαν το Ψαλτήρι για την Λευτεριά της Πατρίδας

[Ορθοδοξία](#) / [Ιερές Μονές](#) / [Ιστορία](#)

[Νικόλαος Ζαΐμης, Θεολόγος](#)

Η Ορθόδοξη Εκκλησία σε όλη τη ζοφερή περίοδο της δουλείας του Γένους από την τουρκική σκλαβιά επιτέλεσε σπουδαίο έργο. Αυτό συνέβη διότι κατάφερε να ενώσει υπό τη σκέπη της όλο το Γένος, να αποσοβήσει την αφομοίωση από τους κατακτητές, να εμποδίσει τους εξισλαμισμούς, να αναδείξει πληθώρα διδασκάλων, κληρικών και λαϊκών, να συστήσει σχολεία, βιβλιοθήκες, τυπογραφεία και να εκδώσει βιβλία με τα οποία συνέβαλε στη διατήρηση της ελληνικής γλώσσας και της εθνικής συνείδησης των υπόδουλων Ελλήνων.

Μέσα από συνεχείς προσπάθειές της επιδίωκε με τη διδασκαλία της τη διατήρηση της ορθόδοξης πίστης και με την καλλιέργεια της παιδείας την ανάπτυξη της εθνικής ταυτότητας.

Σπουδαίο ρόλο σε όλη την περίοδο αυτή διαδραματίζουν τα μοναστήρια. Στη Φθιώτιδα υπήρξαν αρκετά μοναστηριακά κέντρα στην ενίσχυση του αγώνα κατά

τη διάρκεια της Εθνικής Παλιγγενεσίας του 1821. Αυτή, όμως, που θα ξεχωρίσει, αναπτύσσοντας έντονη θρησκευτική, εθνική, πνευματική και κοινωνική δραστηριότητα είναι η ανδρώα Ιερά Μονή Αγάθωνος. Ήδη από τον 16ο αιώνα εκεί λειτούργησε η περίφημη Σχολή της Αγάθωνης η οποία με το έργο της βοήθησε στην εξάλειψη του σκοταδισμού στα χρόνια της δουλείας, διατηρώντας άσβεστη τη φλόγα του Ελληνισμού.

Οι μοναχοί της Μονής Αγάθωνος ήταν αυτοί που ενίσχυσαν τόσο υλικά όσο και πνευματικά τον αγώνα στην ευρύτερη περιοχή της Υπάτης. Άφησαν το ψαλτήρι για να βρεθούν στο πλάι των οπλαρχηγών με αποκλειστικό σκοπό τη λευτεριά της πατρίδας. Όπως σημειώνει ο μακαριστός, πλέον, Θεόκτιστος Λαϊνός «το Φθιωτικό '21 είναι συνδεδεμένο με τους Κοντογιανναίους και οι Κοντογιανναίοι με τη Μονή Αγάθωνος, γιατί υπήρξε καταφύγιο, ορμητήριο και προμαχώνας τους». Από εκεί θα ξεκινήσουν οι δυνάμεις του Κοντογιάννη για την κατάληψη της Υπάτης στις 18 Απριλίου του 1821. Την επόμενη χρονιά πάλι η Μονή Αγάθωνος θα αποτελέσει την

εκ νέου
μεων του

Η

αποτυχία, όμως, κατά τη τρίτη επιχείρηση για την κατάληψη της Υπάτης είχε ως συνέπεια οι Τούρκοι να προβούν σε επίθεση εναντίον της Μονής τον Μάιο του 1822. Οι μοναχοί, με κίνδυνο τη ζωή τους, προσπάθησαν να σώσουν ό,τι μπορούσαν. Όσους μοναχούς συνέλαβαν οι Τούρκοι, τους κατέσφαξαν.

Όπως αναφέρει σε έκθεσή του προς την Ιερά Σύνοδο το 1834 ο Επίσκοπος Φθιώτιδος Ιάκωβος (Μητρόπουλος): «καθόσον βεβαιούμαι απωλέσθησαν εν καιρώ της εισβολής του Δράμαλη, εις την Μονήν αυτήν ότε και την κατέκαυσε, θυσιάσας και όσους των πατέρων συνέλαβε». Οι υπόλοιποι αρχικά κατέφυγαν σε κοντινή κρύπτη, αφού πρώτα πήραν μαζί τους την εικόνα της Παναγίας η οποία θαυματουργικά σώθηκε από την πυρκαγιά, ενώ στη συνέχεια ακολούθησαν τα σώματα των οπλαρχηγών παρά την καταδιωκτική μανία των Τούρκων.

Μόνο 3 από τους συνολικά 35 μοναχούς που εγκαταβιούσαν στη Μονή Αγάθωνος από την έναρξη της Επανάστασης κατόρθωσαν να επιστρέψουν πίσω, μόλις, το 1833! Ο Ηγούμενος Γρηγόριος Ιωάννου, ο ιερομόναχος Κωνσταντίνος Δημητριάδης και ο μοναχός Γερμανός. Σε αρχείο της Μονής υπάρχει προσωπική τους μαρτυρία τόσο για τη Μάχη της Αγάθωνης όσο και για την επιστροφή τους εκεί μετά τη δημιουργία του ελληνικού κράτους. Τα ονόματα των 35 μοναχών που πήραν μέρος στη μάχη εναντίον των Τούρκων δεν μας είναι όλα γνωστά. Μόνο λίγα στοιχεία μας διασώθηκαν για ορισμένους από αυτούς από επίσημα έγγραφα, γραπτές μαρτυρίες, αλλά και την προφορική παράδοση.

Κυρίαρχη μορφή των αγωνιστών μοναχών αναδεικνύεται ο Ηγούμενος Γρηγόριος Ιωάννου. Ο Γρηγόριος υπήρξε ίσως η πιο δυναμική εκκλησιαστική και αγωνιστική μορφή Ηγουμένου της Μονής Αγάθωνος μαζί με τον Γερμανό Δημάκο στα νεότερα χρόνια. «Εξεράγη τότε η Ελληνική Επανάστασις και η φωνή της Πατρίδος με ηνάγκασεν ευχαρίστως να καταφρονήσω το παν, και να τρέξω διά να συνεργήσω εν μέρει εις τον ιερόν αγώνα», γράφει για την απόφαση του να λάβει μέρος στον αγώνα. Συμμετείχε στη πολιορκία της Υπάτης και στη μάχη της Αγάθωνης που ακολούθησε. Από αίτησή του «Περί χορηγήσεως αριστείου» προς τον Δήμαρχο Υπάτης, με ημερομηνία 11 Οκτωβρίου 1841 αντλούμε πολλά στοιχεία για τη στρατιωτική του δράση τα χρόνια εκείνα.

Γνωστός, ιδιαίτερα από τις επιστολές του προς το κράτος, είναι ο Ιερομόναχος Κωνσταντίνος Δημητριάδης. Μετά την πυρπόληση της Μονής θα ακολουθήσει το ένοπλο σώμα του Κοντογιάννη αρχικά και άλλων οπλαρχηγών στη συνέχεια. Κατά τη διάρκεια του αγώνα προσέφερε πολυποίκιλες υπηρεσίες, για τον λόγο αυτό η Επιτροπή Εκδουλεύσεως τον κατέταξε Υπαξιωματικό στη Β΄ Τάξη. Ο μοναχός Γερμανός είχε ακολουθήσει και αυτός τα σώματα του οπλαρχηγού Κοντογιάννη, με την συμβολή του να είναι σημαντική στη μάχη της Υπάτης. Και οι δύο θα επιστρέψουν στη Μονή το 1833 όπου, μαζί με τον Ηγούμενο Γρηγόριο, θα εργαστούν για την ανοικοδόμησή του μοναστηριού, κατορθώνοντας σύντομα να το αποδώσουν στη λατρεία του Φθιωτικού λαού.

πρώτη δημοσίευση: Λαμιακός Τύπος 1/10.21

<https://bit.ly/3lgiFIK>